

Økonomisk-politisk kalender

Den økonomisk-politiske kalender for perioden medio februar 2005 og frem indeholder en summarisk oversigt over vigtige økonomisk-politiske indgreb og begivenheder, der kan have betydning for vurderingen af tidsserierne i *Konjunkturstatistik*. For lovene angiver de øverste datoer tidspunktet for Folketingets vedtagelse. Datoen sammen med lovnummeret refererer til tidspunktet for stadfæstelsen. Der findes en økonomisk-politisk kalender tilbage til 1992 på www.dst.dk under Vejviser i statistikken.

2005

15. feb. OECD ønsker reformer i dansk økonomi

Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling, OECD, fremlægger en rapport om dansk økonomi, der på linie med de danske "vismænd" anbefaler reformer, hvis velfærdssamfundet skal bevares. Således ønsker OECD at afskaffe eller i hvert fald begrænse efterlønnen, at nedsætte indkomstskatten og til gengæld hæve afgifter og ejendoms-skatte, samt at ændre på uddannelsesstøtten, så det tilskynder unge til at færdiggøre deres uddannelse hurtigere, end det sker i dag.

15. feb. Forbrugerministeren går af

Familie- og forbrugerminister Henriette Kjær (K) går af som minister, efter at det er kommet frem, at hun og hendes mand har rod i deres privatøkonomi og to gange er blevet dømt i byretten som dårlige betalere.

18. feb. Let omdannet VK-regering

Statsminister Anders Fogh Rasmussen præsenterer en lettere omdannede VK-regering, der omfatter to nye ministre, nemlig Rikke Hvilshøj (V), der overtager Integrationsministeriet fra Bertel Haarder (V), og Lars Barfoed (K), der overtager Familie- og Forbrugerministeriet efter Henriette Kjær (K). Bertel Haarder overtager Undervisningsministeriet efter Ulla Tørnæs (V), der bliver Udviklingsminister. Han overtager også Kirkeministeriet efter Tove Fergo (V), der helt forlader politik. Trafikminister Flemming Hansen (K) overtager energiområdet, men afgiver til gengæld posten som nordisk samarbejdsminister til Miljøminister Connie Hedegaard.

20. feb. Spansk ja til EU-forfatningen

Ved en lav valgdeltagelse (42,3 pct.) siger Spanien ved en folkeafstemning ja til forslaget om en EU-forfatning. 76,7 pct. af de afgivne stemmer var et ja til forfatningstraktaten.

22. feb. Ny 3-årig overenskomst for statsansatte

Finansministeriet og Centralorganisationernes Fællesudvalg indgår et forlig om løn- og arbejdsvilkårene på det statslige område for de næste tre år. Rammen udgør 6,96 pct. fordelt over de tre år. Pr. april 2005 udgør den generelle lønstigning 2,3 pct.

27. feb. EU-forfatningen til afstemning i september

Statsminister Anders Fogh Rasmussen beslutter efter samråd med de unions-venlige partier i Folketinget, at der skal afholdes folkeafstemning i Danmark om forslaget om en EU-forfatning. Det bliver tirsdag den 27. september.

3. mar. Aftale om ny kommunal inddeling

VK-regeringen, Socialdemokratiet og de Radikale indgår aftale om en ny kommunal inddeling af Danmark i 99 kommuner med virkning fra 1. januar 2007. I en halv snes kommuner skal der først afholdes folkeafstemning om de nye kommunegrænser. Aftalen indebærer bl.a. en påbudt sammenslutning af Farum og Værløse kommuner samt af Holmsland kommune og den nye storkommune ved Ringkøbing fjord.

4. mar. Fransk folkeafstemning i slutningen af maj

Den franske præsident beslutter, at der skal afholdes folkeafstemning i Frankrig om forslaget til en EU-forfatning. Datoen bliver den 29. maj, hvilket er fire måneder før den danske folkeafstemning om samme emne.

4. mar. Danmark og globaliseringen

Uddannelse er et nøgleord, hvis Danmark skal klare sig i fremtiden. Det understreges i en delrapport fra Velfærdskommissionen, der handler om hvordan Danmark kan tackle problemerne i forbindelse med globaliseringen.

16. mar. Nationalbanken: Rentespændet nede på nul

Nationalbanken fremlægger sin årsberetning for 2004, som også belyser udviklingen i de første måneder af 2005. Banken konstaterer, at forskellen på den 10-årige danske rente og den tilsvarende tyske rente nu er indsnævret til omkring nul.

21. mar. Olieprisen rekordhøj

Efter et par måneders stigning, når prisen på råolie rekordhøjde med 55 dollar pr. tønde.

22. mar. Euro-pagten om vækst og stabilitet opblødes

Efter pres fra Tyskland og Frankrig, der i flere år har overskredet kravene i EU's vækst og stabilitetspagt til de offentlige finanser, opblødes reglerne. EU's 25 stats- og regeringschefer enes om, at lande, der overskrider de fastsatte grænser for underskud og gæld, får længere frister til at rette de offentlige finanser op, ligesom de i øvrigt kan slippe for bøder til EU, hvis der kan gives gode forklaringer.

22. mar. Genstart for Lissabon-strategien

EU's stats- og regeringsledere enes om at genstarte Lissabon-processen, der sigter på at gøre EU til verdens mest konkurrencedygtige område. Hvert EU-land skal nu udvikle en national Lissabon-strategi, der skal behandles i Parlamentet.

1. apr. Rekordoverskud hos A. P. Møller

A.P. Møller Mærsk fremlægger sit årsregnskab for 2004, der viser et overskud på 24,4 mia. kr. mod 17,3 mia. kr. året før.

4. apr. Valutabeholdningen rekordstor

Den danske valutareserve voksede i marts med 11 mia. kr. til 235,1 mia. kr. Dermed er den hidtidige rekord fra juni 2004 overgået.

4. apr. Færøerne får større selvstændighed

Statsminister Anders Fogh Rasmussen og Færøernes lagmand Johannes Eidesgaard underskriver en erklæring, der giver færingerne mulighed for øgede beføjelser over færøske sagsområder. Ifølge aftalen vil Færøerne kunne overtage ansvaret for samtlige sagsområder undtaget statsforfatningen, statsborgerskabet, Højesteret, Udenrigs- og forsvarspolitikken, samt valuta- og pengepolitikken.

4. apr. Lukkeloven bliver lempet

Regeringen bebuder, at den vil ændre lukkeloven, således at det med virkning fra 1. juli i år bliver muligt for butikkerne at holde åbent om søndagen 20 gange om året mod de nuværende kun otte gange.

5. apr. Regeringen nedsætter et globaliseringsråd

Med statsministeren som formand nedsætter regeringen et globaliseringsråd, bestående af topfolk fra erhvervslivet og nogle få ministre. Rådet skal fremlægge visioner og forslag til, hvordan Danmark skal klare sig i fremtidens stærke internationale konkurrence.

8. apr. Lego vil flytte produktionen til udlandet

Lego-chef Jørgen Vig Knudstorp oplyser, at man Lego agter at flytte produktionen fra Danmark (Billund) til lande med lavere omkostninger, f.eks. Kina. Også Lego-fabrikkerne i USA og i Schweiz planlægges lukket og produktionen flyttet til lande med lavere omkostninger.

12. apr. Socialdemokratiet vælger ny formand

Ved en urafstemning blandt Socialdemokratiets medlemmer vælges den 38-årige Helle Thorning-Schmidt til ny parti-formand med 53 pct. af stemmerne mod 47 pct. til modkandidaten Frank Jensen. 45.609 af partiets medlemmer afgav deres stemme svarende til en valgdeltagelse på 88. pct.

21. apr. Stor mejerifusion afløst

Den i december bebudede fusion mellem mejerigiganterne Arla Foods og Campina er afløst. Ledelserne i de to selskaber kunne ikke blive enige om en fælles løsning.

25. apr. Bulgarien og Rumænien på vej mod EU

Rumænien og Bulgarien underskriver EU's tiltrædelsestraktat og tager dermed første skridt i retning af EU-medlemskab. Landene ventes optaget i 2007.

29. apr. SF vælger ny formand

Ved en urafstemning blandt SF's medlemmer vælges den 53-årige Villy Søvndal som ny formand efter Holger K. Nielsen. Villy Søvndal får næsten 60 pct. af stemmerne, mens Pia Olsen får 34 pct. og Meta Fuglsang ca. 7 pct. Godt 78 pct. af SF's ca. 8.300 medlemmer deltog i afstemningen.

2. maj Flere lande med i EU's fastkurssamarbejde

Cypern, Malta og Letland indtræder i fastkurssamarbejdet ERMII, hvor de deltagende lande fastholder deres valuta omkring en aftalt centralkurs i forhold til euroen. Foruden de tre lande er også Estland, Litauen, Slovenien og Danmark med i ERM II-samarbejdet. Kun Danmark har dog aftalt meget små udsving i forhold til den aftalte centralkurs.

5. maj Parlamentsvalg i UK – regeringen fortsætter

Trods tilbagegang og med kun 35 pct. af de afgivne stemmer bag sig vandt Labour-partiet parlamentsvalget i Storbritannien. På grund af valgsystemet fik Labour 354 af parlamentets i alt 645 mandater. Med dette flertal fortsætter Tony Blair sin tredje periode som statsminister i Storbritannien.

9. maj ISS solgt til store kapitalfonde

Rengørings- og serviceselskabet ISS sælges til den svenske kapitalfond EQT og den amerikanske Goldmann Sachs Capital Partners for over 20 mia. kr. Det er ny dansk rekord for et virksomhedssalg.

29. maj Fransk nej til EU-forfatningen

Med en valgdeltagelse på 69,7 pct. stemmer franskmændene nej til forslaget om en EU-forfatning. 54,9 pct. stemte nej og 45,1 pct. stemte ja. I september 1992 afholdt Frankrig også folkeafstemning om en EU-sag, nemlig Maastricht-traktaten, som dengang fik ja fra 51,0 pct. og nej fra 49,0 pct. af de afgivne stemmer.

31. maj Barsebäck lukker

Det svenske kraftværk Barsebäck lukker den sidste af sine atomreaktorer efter 30 års drift.

1. juni Hollandsk nej til EU-forfatningen

Tre dage efter det franske nej til EU-forfatningen siger også de hollandske vælgere nej. 61,6 pct. af de afgivne stemmer siger nej og kun 38,4 pct. ja. Valgdeltagelsen blev overraskende høj: 62,8 pct.

2. jun. Euro-fald efter fransk og hollandsk EU-nej

Euroen falder til sit laveste niveau i otte måneder efter at Frankrig og Holland har stemt nej til EU's forfatning. Euroens kursfald skyldes også forlydender om et møde mellem den tyske centralbankchef og finansminister, hvor sidstnævnte skulle have givet euroen skyld for den skrantende tyske økonomi. Ifølge magasinet Stern skulle en ophævelse af euro-møntunionen været kommet på tale. Sagen dementes hurtigt.

3. jun. Dansk rente lavere end den tyske

For første gang i mange årtier er den danske rente nu under den tyske. Renten på 10-årige danske statsobligationer har i dag bevæget sig ned under den tilsvarende tyske rente. Dermed er rentespændet til Tyskland negativt. En årsag til udviklingen er, at Danmark har overskud på statsbudgettet, mens Tyskland store underskud, som finansieres med udstedelse af statsobligationer.

5. jun. Schweiz tilslutter sig EU's Schengenaftale

Ved en folkeafstemning i Schweiz siger 55 pct. ja til, at landet tilslutter sig EU's pasfri zone inden for det såkaldte Schengen-samarbejde.

10. jun. Aftale om kommunernes økonomi for 2006

Regeringen indgår aftaler med henholdsvis Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen om den kommunale og amtskommunale økonomi for overgangsåret 2006, inden kommunalreformen træder i kraft 1. januar 2007. Aftalen indebærer bl.a. flere penge til sundhed samt en forstærket indsats for at få indvandrere i arbejde.

10. jun. Mærsk ønsker stor rederifusion

A. P. Møller - Mærsk bekræfter et købstilbud, som indebærer at rederiet overtager verdens tredje største containerrederi, det hollandske Royal P&O Nedlloyd NV.

17. jun. Heller ingen SP-bidrag de næste to år

Suspensionen af indbetalinger til Særlig Pensionsopsparring i 2004 og 2005, der blev besluttet i forbindelse med den såkaldte forårspakke, forlænges frem til og med 2007. Det har regeringen og Dansk Folkeparti aftalt.

17. jun. EU-topmøde ender i fiasko

Det lykkes hverken for EU's stats- og regeringschefer at finde en løsning på problemerne efter de franske og hollandske nej til EU-forfatningen eller at enes om EU-budgettet for de kommende år. I konsekvens heraf udskydes den

planlagte folkeafstemning i Danmark den 27. september på ubestemt tid.

20. jun. Olieprisen sætter ny rekord

Prisen på råolie er nu steget til næsten 60 dollar pr. tønde, hvilket er ny højderekord.

22. jun. Ny nationalbankdirektør

Regeringen udnævner den 62-årige departementschef i Statsministeriet, Nils Bernstein, til ny nationalbankdirektør efter Bodil Nyboe Andersen, der fratræder i november.

4. jul. Rekordstor valutabeholdning

Nationalbanken offentliggør tal, som viser, at den danske valutareserve er rekordstor: 236,3 mia. kr. ved udgangen af juni.

5. jul. USA's præsident besøger Danmark

På vej til G-8 møde i Skotland besøger den amerikanske præsident, George W. Bush Danmark den 5. og 6. juli.

7. jul. Terrorbomber i London

Fire bomber eksploderer i London, tre på undergrundsstationer og én i en bus. 56 mennesker mister livet og over 700 såres. En gruppe med tilknytning til al-Qaeda menes at stå bag udåden, som udløser forhøjet terrorberedskab i en række europæiske storbyer, heriblandt København.

10. jul. Luxembourg siger ja til EU-forfatningen

Ved en folkeafstemning siger 56,5 pct. af vælgerne ja til forslaget til en EU-forfatning. 43,5 pct. stemte nej. Valgdeltagelsen var på 90 pct. Der er stemmepligt i Luxembourg.

21. jul. Lille opskrivning af den kinesiske valuta

Efter længere tids pres fra især USA opskriver Kina sin valuta, Yuan'en, med 2,1 pct. over for US-dollars. Hvor der før skulle 8,28 yuan til en dollar, går der nu 8,11 yuan på en dollar.

21. jul. Mislykkede terrorbomber i London

To uger efter terrorbomberne i London forsøges fire nye bomber bragt til sprængning, men kun tændsatserne sprænger og ingen mennesker dræbes eller såres alvorligt.

23. jul. Terrorbomber i Sharm el-Sheik

Terrorbomber i bade- og dykkerbyen Sharm el-Sheik i Ægypten dræber 88 mennesker og sårer mange.

2. aug. Islændinge køber Illum

Stormagasinet Illum købes af den islandske Baugur Group, der i forvejen ejer Magasin.

2. aug. Aktiekurserne slår hidtidig rekord

Det ledende aktiekursindeks, KFX-indekset, noteres højere end den hidtidige rekord på 354,08, som blev sat 24. oktober 2000. KFX-indekset nåede bunden den 12. marts 2003 med 169,04, men er nu steget til mere end det dobbelte.

8. aug. Mærsk køber stort op i Nordsøen

A. P. Møller Mærsk køber olierettigheder til ti produktionsfelter i Nordsøen for 17,8 mia. kr. Sælgeren er det amerikanske selskab Kerr-McGee.

11. aug. Ny rekord for olieprisen

For første gang handles en tønde råolie til 65 dollar. Det er stor efterspørgsel efter olie kombineret med en frygt for

forsyningssvigt ved terrorangreb i Saudi-Arabien, der har drevet prisen op på dette rekordniveau.

26. aug. Finanslovsforslaget for 2006 fremlægges

VK-regeringen fremlægger sit forslag til finanslov for 2006, som budgetterer med et overskud på 40 mia. kr. Forslaget indeholder nye initiativer for ca. 4 mia. kr. Se mere på www.fm.dk

29. aug. Orkan i Mexikanske Golf får olieprisen op

En voldsom orkan i Den Mexicanske Golf fører til store ødelæggelser og tusinder af omkomne i USA's sydstater, hvor bl.a. New Orleans oversvømmes. Store ødelæggelser sker også af olieanlæg i Den Mexicanske Golf, hvilket får oliepris- og benzinpriserne til at stige til rekordhøjder, og renten til at falde. Olieprisen kommer op over 70 dollar tønden.

12. sep. Valg i Norge fører til ny regering

Arbejderpartiet bliver den store sejrherre ved Stortingsvalget i Norge. Selv om også Fremskridtspartiet også går stærkt frem, kan det ikke opveje de andre borgerlige partiers tilbagegang. Ny statsminister bliver Arbejderpartiets leder Jens Stoltenberg for en regering bestående af ministre fra Arbejderpartiet, Senterpartiet og Socialistisk Venstreparti.

18. sep. Valg i Tyskland med uklart resultat

Valget til den tyske Forbundsdag giver det store borgerlige parti CDU/CSU 35,2 pct. af stemmerne, mens Socialdemokraterne fik 34,2 pct. Begge de store partier gik lidt tilbage, og der tegner sig ikke noget klart flertal i det nye tyske parlament. Den borgerlige kanslerkandidat Angela Merkel skal nu forsøge at finde regeringsmuligheder.

25. sep. Valg i Polen giver borgerligt flertal

De to borgerlige partier i Polen, der begge har rødder i fagforeningen Solidaritet, vinder ved parlamentsvalget en stor sejr over den regerende Demokratiske Venstrealliance bestående af bl.a. ekskommunister.

10. okt. Angela Merkel bliver Tysklands nye kansler

Den 51-årige Angela Merkel fra det borgerlige CDU/CSU afløser den 61-årige socialdemokrat Gerhard Schröder som Tysklands kansler. Hun kommer til at stå i spidsen for en regering omfattende Tysklands to store partier, det borgerlige CDU/CSU og det socialdemokratiske SPD. Den formelle udnævnelse finder først sted midt i november.

27. okt. EU-topmøde i London.

Regeringscheferne fra de 25 EU-lande drøfter situationen efter forfatningstraktatens skibbrud. Ingen konkrete resultater af mødet.

7. nov. Aftale om finansloven for 2006

Regeringen og Dansk Folkeparti indgår en aftale om finansloven for 2006, der bl.a. indeholder forbedringer for førtidspensionister og flere midler til ældreområdet, især hjemmehjælpen. Der bliver også flere penge til forskning og til folkeskolen. Taksterne for børnehaver og vuggestuer nedsættes. Også kraftvarmeværkernes afgifter på el og varme nedsættes.

15. nov. Mange S-sejre ved kommunevalget

Socialdemokratiet blev det parti, som efter kommunevalget satte sig på flest borgmesterposter i de 98 nye storkommuner med Venstre på en andenplads. I København vandt Socialdemokratiet en stor sejr og sidder fortsat på over-

borgmesterposten med Ritt Bjerregaard som ny overborgmester. I Århus måtte Venstres Louise Gade afgive borgmesterposten til Socialdemokratiets Nicolai Wammen, mens Socialdemokratiets Anker Boye i Odense måtte vige borgmesterposten til fordel for den konservative Jan Boye. I den nye Aalborg storkommune fortsætter Socialdemokratiet med Henning G. Jensen på borgmesterposten, og i Esbjerg storkommune fortsætter Venstres Johnny Søtrup som borgmester.

Valgdeltagelsen blev i gennemsnit for landets kommuner 69,4 pct. Det er helt på linie med den gennemsnitlige valgdeltagelse ved kommunalvalgene siden 1970 (bortset fra valget i nov. 2001, som var atypisk pga. folketingsvalg samtidig med kommunevalget).

Ved valget til de fem nye storregioner, der afløser amtskommunerne, satte Socialdemokratiet sig på formandsposten i Nordjylland, Midtjylland og Hovedstadsregionen, mens Venstre fik formandsposten i Syddanmark og på Sjælland.

22. nov. Tyskland får sin første kvindelige kansler

Den borgerlige CDU-leder Angela Merkel godkendes som ny tysk kansler ved en hemmelig afstemning i Forbundsdagen. To tredjedele af medlemmerne stemte for hende.

23. nov. OECD ønsker efterlønnen afskaffet

Den økonomiske samarbejdsorganisation OECD foreslår i rapporten "Ageing and Employment Policies", at Danmark helt afskaffer efterlønsordningen og også gennemfører andre tiltag, der kan fastholde de ældre på arbejdsmarkedet i flere år end nu.

28. nov. Slovakiet optages i EU's fastkurssamarbejde

Slovakiet indtræder som det ottende medlem i EU's valuta-kurssamarbejde, ERMII, hvor også Danmark deltager.

31. nov. TDC overtages af fem kapitalfonde

Fem internationale kapitalfonde vil købe det danske teleselskab TDC og tilbyder en pris på 76 mia. kr. TDC-ledelsen er positiv over for købstilbuddet, og dermed bliver Danmarks-historiens største virksomhedshandel en realitet, hvis handelen godkendes.

1. dec. Den europæiske centralbank hæver renten

Den europæiske centralbank, hæver renten fra 2,00 til 2,25 procent. Det er den første renteforhøjelse i mere end fem år. Den danske Nationalbanken hæver renten tilsvarende.

7. dec. Velværdskommissionen barsler med rapport

I et oplæg "Fremtidens velfærd - vores valg" fremsætter Velværdskommissionen efter to års arbejde 43 konkrete forslag til, hvordan Danmark bør tackle en fremtid med flere ældre og færre i den erhvervsaktive alder. Kommissionen foreslår bl.a., at efterlønnen skal udfases, folkepensionsalderen skal vokse i takt med levealderen, skolestarten skal fremrykkes, de unge skal hurtigere gennemføre en uddannelse og i arbejde, skatten på arbejde skal lempes, og der skal indføres en mindre brugerbetaling på sundhedsydelser.

15. dec. Højere terminsbetalinger i 2006

Realkreditens rentetilpasningslån refinansieres i december til en lidt højere rente. For lån med etårig tilpasning er renten for 2006 således sat til ca. 2,9 pct. mod ca. 2,4 pct. for 2005. Det betyder højere terminsbetalinger for de mange husejere med rentetilpasningslån.

31. dec. Omsætningsrekord på børsen

Handelen med danske værdipapirer slog alle rekorder i det forløbne år. På fondsbørsen blev der i 2005 omsat aktier for 937,2 mia. kr. svarende til en vækst på 58 pct. i forhold til 2004. Generelt steg aktiekurserne med knap 40 pct. (OMXC-indekset), mens OMXC20-indekset (omfattende de 20 mest omsatte aktier) steg med 37 pct.

2006

8. jan. ATP afviser at sælge sine TDC-aktier

ATP vil ikke sælge sine aktier i TDC til den tilbudte kurs til de udenlandske kapitalfonde i konsortiet NTC, der ønsker at købe alle TDC-aktierne. Derved er der opstået tvivl om salget af TDC kan blive til noget.

11. jan. EU-dom mod eksklusivaftaler

Den europæiske menneskerettighedsdomstol i Strasbourg fastslår i en dom, at eksklusivaftaler, der tvinger lønmodtagere til at være medlem af et bestemt fagforbund, er i strid med menneskerettighederne. På denne baggrund bebuder VK-regeringen et lovforslag, der vil forbyde alle former for eksklusivaftaler, så reglerne også kommer til at omfatte de liberale erhverv.

11. jan. Holland erklærer EU-forfatningen for død

Den hollandske udenrigsminister, Bernard Bot, siger ligeud, at EU's forfatningstraktat er død efter de hollandske og franske folkeafstemninger sidste år. Den hollandske regering er ikke indstillet på at arbejde for en omgørelse af det hollandske vælgerflertals nej til EU-forfatningen.